یادداشت:
هادی رحمتی
کارشناس مدیریت بحران

اختلال ارتباط‌گیری در هلال‌احمر

درطول دوران ۴۰ ساله فعالیت هلال‌احمر تا به حال سابقه نداشته که این جمعیت بیش از یك ماه رئیس نداشته باشد و این نخستین تجربه از بلاتکلیفی صندلی ریاست در این جمعیت مهم و اثرگذار است. دلیل این بلاتکلیف ماندن البته روشن نیست، ولی علت هرچه هست رئیس‌جمهور به عنوان رئیس شورای عالی بحران کشور باید هرچه زودتر تکلیف این پست کلیدی را روشن کند.

هم‌اکنون بخش‌های زیادی از کشور درگیر انواع حوادث طبیعی است از سیل سیستان و کرمان گرفته تا رانش زمین در بخش‌هایی از خوزستان و بارش برف و یخبندان در شمال غرب و بخش‌هایی از شرق کشور، حوادثی که ضرورت تعیین هرچه سریع‌تر رئیس جمعیت هلال‌احمر را گوشزد می‌کند. البته هلال‌احمر تشکیلات عریض و طویل و بخش‌های مختلفی دارد که هرکدام برنامه‌ریزی‌ها و ماموریت‌های خاصی دارند و هر یک تحت فرماندهی یك رئیس مشغول به کار هستند و از آنجا که تفکیك وظایف در این جمعیت کاملا روشن است، اقدامات هر بخش حتی بدون رئیس نیز درحال انجام است.

با این حال چون پست فرماندهی این تشکیلات فعلا خالی است، باید گفت این وضعیت قطعا در قدرت عملیاتی هلال‌احمر تاثیرگذار است، چون فرماندهی هر سازمانی اگر تثبیت شده نباشد می‌تواند در روند امور خلل ایجاد کند.

البته گفته می‌شود هلال‌احمر اکنون زیر نظر دبیرکل فعالیت می‌کند، ولی به هرحال رئیس یك قدرت دارد و دیگران قدرتی دیگر. رئیس جمعیت هلال‌احمر کسی است که می‌تواند با شخص رئیس‌جمهور ارتباط بگیرد و نیازها و مسائل تشکیلات متبوعش را راحت‌تر از دیگران با مسؤولان بالادستی در میان بگذارد. پس اگر صندلی ریاست هلال‌احمر همچنان خالی بماند از این زاویه ممکن است خساراتی متوجه کشور شود، مخصوصا این‌که ایران جزو ده کشور اول خطرپذیر دنیاست، ضمن این‌که خالی ماندن این پست می‌تواند در ارتباط‌گیری هلال‌احمر با سازمان‌های بین‌المللی نیز خدشه وارد کند.

کوتاه از جامعه

تشکیل ۲۵۱ هزار پرونده ساخت‌وساز غیرمجاز در تهران

امیر مغانلو، مدیر کل کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ شهرداری تهران از تشکیل ۲۵۱ هزار پرونده در کمیسیون ماده ۱۰۰ (ساخت و سازهای غیرمجاز) خبر داد. وی درباره وضعیت آمار پرونده‌های تعیین تکلیف شده ماده ۱۰۰ در سال جاری با بیان این‌که در کل کشور حدود ۴/۵ میلیون پرونده ماده ۱۰۰ (ساخت و سازهای غیرمجاز) تشکیل شده است، گفت: از سال ۶۷ که برخورد جدی با پرونده‌های ماده ۱۰۰ آغاز شده تاکنون در تهران حدود ۲۵۱ هزار پرونده ماده ۱۰۰ تشکیل شده است که از این مقدار ۷۸ درصد پرونده‌ها به مرحله اجرای رأی رسیده است و مابقی پرونده‌ها که حدود ۵۸ هزار پرونده است در حال بررسی است./ایسنا

اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزی ۴۰ ساله شد

تنها تشکل دانش‌آموزی غیردولتی کشور که ولی فقیه در آن نماینده مستقیم دارد ۴۰ ساله شد. اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان اول بهمن در دفتر سابق حزب جمهوری اسلامی این ۴۰ سالگی را جشن خواهد گرفت و همایش نسل آفتاب را با برنامه‌هایی همچون قدردانی از فعالان و پیشکسوتان انجمن اسلامی و اعضایی که توانسته اند به پست‌های بالای مدیریتی برسند، برگزار خواهد کرد.

حسین تاریخی، دبیرکل اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان با اعلام این خبر از دستاوردهای اتحادیه در ۴۰ سال گذشته یاد کرد و طراحی منظومه فکری تربیتی نوجوان تراز انقلاب اسلامی، طراحی الگوی تعالی دختران، تاسیس هیات‌های دانش‌آموزی انصارالمهدی، برپایی نمایشگاه‌های دانش‌آموزی مدرسه انقلاب و برگزاری جشنواره رسانه‌ای دانش‌آموزی (رسانش) را از مهم‌ترین آنها برشمرد./جام‌جم‌دیلی

رشد ۲۵ درصدی صدقات در کشور

علیرضا عسگریان، معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته امداد از رشد ۲۵ درصدی جمع‌آوری صدقات از سوی کمیته امداد خبر داد و گفت: مردم نیکوکار ایران در ۹ ماهه سال جاری ۳۰۶ میلیارد تومان صدقه برای نیازمندان پرداخت کرده‌اند.

وی با بیان این‌که دو میلیارد و ۸۰۰ میلیارد تومان از این مبلغ از طریق صدقه پیامکی پرداخت شده است، ادامه داد: ۵۰ هزار نفر مشترك صدقه پیامکی امداد هستند و مجموع کمك‌های مردمی از طریق روش‌های نوین همچون صدقه پیامکی، سایت، نرم‌افزار و... به ۷۱ میلیارد تومان می‌رسد.

عسگریان عنوان کرد: افراد می‌توانند با ارسال یك پیامك خالی به سرشماره ۸۸۷۷ و انجام مراحل، با انتخاب رقم مورد نظر خود، عضو سامانه پیامکی شوند. همچنین کد #۸۸۷۷* به عنوان یکی از درگاه‌های نوین کمیته امداد، برای دریافت کمك‌های مردم خیر پیش‌بینی شده است./ جام‌جم‌دیلی

بسیاری از شهروندان در سیستان و بلوچستان از بی‌توجهی نهادهای امدادرسان گلایه دارند

عکس: فارس

هلال سردرگم

سیلاب، کولاك و رانش زمین در کشور بیداد می‌کند اما دولت عجله‌ای برای مشخص کردن رئیس هلال‌احمر کشور ندارد

میثم اسماعیلی
جامعه

سیل و زلزله و بحران‌های طبیعی دیگر برای مردم ایران رخدادی معمولی تلقی می‌شود، سیل اما منتظر نمی‌ماند آقای رئیس جمهور حکم ریاست سازمان هلال‌احمر را امضا کند.

نزدیك ۴۰ روز است که سازمان هلال‌احمر رئیس ندارد و حالا که سیل چنبره زده است دور بزرگ ترین استان کشور جای خالی یك فرمانده در این بحران طبیعی بیشتر به چشم می‌آید. افول اعتماد عمومی به جمعیت هلال‌احمر پیش از این هم سابقه داشته، نشانه‌های گل درشتش از سیلاب شمال ایران در ابتدای امسال هویدا بود، جایی که چهره‌های سرشناس هنری و ورزشی توانسته بودند در جلب اعتماد عمومی از سازمان خوشنامی مثل هلال‌احمر پیشی بگیرند، خودش نشانه مهمی بود. در این میان مدیریت اشتباه این جمعیت و حاشیه‌های فراوان و حرف و حدیث‌های بسیار تخلفات مالی هم پیش آمد تا رمقی برای جلب این اعتماد عمومی نماند. حالا همان نشانه‌ها به خشم مبدل شده است، سوی انتقاد افکار عمومی این بار از جریان سیل سیستان به سمت خود سازمانی چرخیده که بیش از یک ماه است رئیس ندارد. حالا رسانه‌ها با کدام پشتوانه افتخار آمیزی بگویند اعضای هلال‌احمر برای سیل سیستان و بلوچستان از جان مایه گذاشته‌اند؟ نه که نگذاشته حتما که بی‌دریغ کمك‌هایش را گسیل کرده اما با آن پشتوانه زخمی در سیل سیستان و بلوچستان چه امیدی می‌توان از امدادرسانی سازمانی داشت که خود دچار نابسامانی مدیریتی در سطوح ارشد و میانی است؟ هر چند چیزی که پرواضح است این که در میانه سیلاب سیستان و بلوچستان به جای انتقاد از تاخیر در گماشتن رئیس بر جمعیت هلال‌احمر باید به فکر مردمان این استان بود تا حداقل بخشی از آلام این مردمان کم شود. در همه این ماجراها تلاش ما برای دریافت خبری تازه از شورای عالی هلال‌احمر هم به جایی نرسید.

سیل و زلزله برای این سرزمین اتفاق تازه‌ای نیست. این موضوع که ایران از جمله کشورهای اول حادثه خیز دنیاست هم که موضوع جدیدی نیست، همین است که داشتن سیستم مدیریت بحران کارآمد با توجه به بلایای طبیعی بسیار احساس می‌شود. زمانی نمی‌توانیم افکار عمومی را در زمینه کمك‌رسانی به سیل‌زدگان سیستان و بلوچستان اقناع کنیم که هنوز شایعاتی پس از ۱۷ سال از زلزله بم وجود دارد که نیروهای امدادی خارجی زودتر از امدادگران ایرانی به بم رسیده بودند! برای زدودن چنین ذهنیتی حتما که باید به یك نظام مدیریتی مستحکم و کارآمد در بحران‌ها توسل جست اما در همین ماجرای سیل سیستان و بلوچستان و در برخی مناطق سیل‌زده کمك‌ها پس از ۷۲ ساعت آغاز شده است! چراکه به نظر می‌رسد خود جمعیت هلال‌احمر نیاز به امدادرسانی مدیریتی دارد. پروسه انتخاب رئیس جمعیت هلال‌احمر هم آنقدر فرسایشی و کشدار شده که خارج از حوصله همه افکار عمومی است. حالا بیش از یك ماه از ارسال مدارك و مستندات جلسه شورای عالی هلال‌احمر به رئیس جمهور برای صدور حکم ریاست جمعیت هلال‌احمر از بین دو گزینه انتخابی گذشته است و حسن روحانی برای صدور حکم رئیس جدید جمعیت هلال‌احمر اقدامی انجام نداده است. تعلل در انتخاب رئیس این جمعیت در مقطعی اصرار به انتخاب استاندار خوزستان عنوان شد و وقتی افکار عمومی و رسانه‌ها فشار آوردند و از سوی دیگر شورای عالی هلال‌احمر انتخاب سرپرست برای این جمعیت را غیرقانونی خواند، دولت از این انتخاب احتمالی عقب نشست. حالا هم حرف‌هایی شنیده می‌شود که دلیل تاخیر در انتخاب رئیس سازمان هلال‌احمر را تعبیر به اصرار پاستورنشین‌ها در بازگشت علی اصغر پیوندی به جمعیت هلال‌احمر می‌داند! به این مفهوم که اصرار دولتی‌ها بر بازگشت علی اصغر پیوندی به جمعیت هلال‌احمر است و نشانه این موضوع را در عدم پذیرش استعفای او از سوی دولت می‌دانند.

در برخی مناطق سیل زده سیستان و بلوچستان کمك‌ها پس از ۷۲ ساعت آغاز شده است! چراکه به نظر می‌رسد خود جمعیت هلال‌احمر نیاز به امدادرسانی مدیریتی دارد

جمعیت بدون فرمانده

همه کمبودهای احتمالی در کمك‌رسانی اخیر به سیل‌زدگان سیستان و بلوچستان را نمی‌توان به نداشتن رئیس جمعیت هلال‌احمر مربوط دانست. غلامرضا شهبازی مقدم، کارشناس امداد و نجات است و پیشینه فعالیت در هلال‌احمر را دارد. او هم بر این باور است که با توجه به ظرفیت‌های جمعیت هلال‌احمر، همه مدیران استانی و شهرستانی می‌توانند با اختیارات خود، روند امداد و نجات در حوادث کوچك تر را مدیریت کنند. او به جام‌جم می‌گوید: «قطعا وقتی نهادی به بزرگی جمعیت هلال‌احمر فرمانده نداشته باشد، مشکلات و اختلالاتی در زمینه امدادرسانی ایجاد می‌شود. وقتی حوادثی مثل زلزله‌های کرمانشاه، بم یا ورزقان ابعاد بین‌المللی پیدا کند، بدون شك نبود رئیس هلال‌احمر می‌تواند در زمینه مدیریت کلان این حوادث مشکلاتی ایجاد کند.»

بی‌اعتنایی به اعتماد عمومی

نکته اینجاست که هزینه نبود مدیریت جمعیت هلال‌احمر را تنها سیل‌زدگان نمی‌پردازند بلکه در این میان بازنده اصلی بدنه زحمتکش جمعیت هلال‌احمر در پیشگاه افکار عمومی است. به نظر می‌رسد همان ته مانده اعتماد عمومی به نظام مدیریتی کشور با بی‌تفاوتی مسؤولان در تعلل انتخاب مدیر جمعیت هلال‌احمر در حال از بین رفتن است. از واکنش فعالان فضای مجازی می‌توان نظام ثابتی دریافت و آن هم این نکته است که نشانی از امدادرسانی در مناطق سیل‌زده حداقل در ۴۸ ساعت ابتدایی دیده نمی‌شود. این نشان از این دارد که احتمالا برای دولت مساله بحران سیل سیستان و بلوچستان اولویتی ندارد. این صدا نه تنها در فضای مجازی که از بهارستان هم شنیده می‌شود. همین دیروز علیرضا سلیمی، نماینده مردم محلات در مجلس شورای اسلامی در صحن علنی مجلس فریاد می‌زد؛«آقای رئیس جمهور سیستان و بلوچستان را آب گرفته است و مردم دچار مشکل شده‌اند؛ هلال‌احمر به داد مردم برسد؛ آیا به شما گفتند که هلال‌احمر رئیس ندارد؟ یك نفر فریاد زد که هلال‌احمر رئیس ندارد؟»

آمار ساختگی امدادرسانی

وقتی در میانه اخبار و سوگواری عمومی سقوط هواپیمای مسافربری آرام آرام اخبار سیل سیستان و بلوچستان به گوش رسید، رسانه‌های آنلاین یکباره پر شد از آمار و اخبار امداد و کمك‌رسانی‌ها، اما همین دیروز رئیس مرکز مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایرانشهر با انتقادی صریح و بی‌پرده از مسؤولان اعلام کرد: «بسیاری از آمارهایی که از امدادرسانی به مردم سیل زده سیستان و بلوچستان مطرح می‌شود با واقعیت مطابقت ندارد.» محمودرضا ناصح به ایلنا گفت: «مسؤولان برای سلفی گرفتن به سیستان و بلوچستان نیایند و بگذارند امدادگران به وظایف‌شان عمل کنند.» تناقض تلخ و غمگنانه‌ای است این که حضور برخی مسؤولان نه تنها کمك کننده نیست که می‌تواند در روند امدادرسانی‌ها اختلال ایجاد کند!

فاجعه‌ای به نام بی‌توجهی

اگر تنها منبع خبرتان شبکه‌های اجتماعی باشد احتمالا ردی از هلال‌احمر در کمك‌رسانی‌ها به سیل‌زدگان سیستان و بلوچستان نمی‌یابید. فضای کنونی افکار عمومی هم آماده پذیرفتن چنین ذهنیتی هست که هلال‌احمر در این میانه گامی برنداشته است. البته که رد این ذهنیت را در گفته‌های برخی مسؤولان هم می‌توان دید. همین دیروز عزیز سارانی، نماینده مردم سیستان و بلوچستان در شورای عالی استان‌ها سوی فاجعه بار این ماجرا را نه به سیل که به سمت بی توجهی به این سیل معطوف کرده بود. او گفت:« آنچه به عنوان یك فاجعه در این استان اتفاق افتاده عدم امداد رسانی و کمك به مردم آسیب دیده این استان پس از ۷۲ ساعت است.» از همان ابتدا هم به واسطه بافت جغرافیایی منطقه حرف از کمبود بالگرد برای امدادرسانی بود. آن طور که سارانی به ایسنا گفته راه ارتباطی برخی روستاها ۷۲ ساعت است که بر اثر سیلاب قطع شده و تنها امکان امدادرسانی به آنها از طریق هوایی است، در حالی که این امکان هنوز در سطح استان فراهم نشده و به شدت نیازمند اورژانس هوایی در سطح استان سیستان و بلوچستان هستیم. چند ساعت پس از گفته‌های نماینده مردم سیستان و بلوچستان در شورای عالی استان‌ها البته که مرتضی سلیمی، رئیس سازمان امداد و نجات هلال‌احمر از فراهم شدن امکان امدادرسانی با بالگرد در استان سیستان و بلوچستان خبر داد.

درنگ

روز حادثه

رخدادهای طبیعی منتظر انتخاب رئیس برای جمعیت هلال‌احمر نمی‌مانند. همین حالا که موضوع سیل سیستان و بلوچستان داغ است، در برخی دیگر از نقاط کشور هم حوادثی رخ داده است که نیاز به امدادرسانی در آن حس می‌شود. اینها فهرست رخدادهای دیروز است نه آنچه طی یك ماه یا هفته گذشته به وقوع پیوسته.

- همین دیروز رئیس مرکز کنترل و هماهنگی عملیات اضطراری جمعیت هلال‌احمر کشور گفته است ۵۸۲۴ نفر از مردم گرفتار کولاك برف، سیل و آبگرفتگی ۲۶ استان کشور از ۱۸ تا ۲۳ دی توسط نیروهای هلال‌احمر در چادر اسکان اضطراری شدند. آن طور که حمیدرضا اسکاش گفته در ۲۶ استان کشور به جز تهران، خراسان شمالی، گیلان، اردبیل و همدان شاهد پدیده جوی کولاك برف، سیل و آبگرفتگی بودیم که مناطق امدادرسانی شده شامل ۱۳۳ شهر، روستا و ۵۲ محور کوهستانی بوده است.
- مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای آذربایجان غربی هم اعلام کرده است برف سنگین تمام محورهای شهرستان‌های مهاباد، سلماس، ماکو، شوط، تکاب، چالدران، نقده، چایپاره، پلدشت، قوشچی، خوی و سرو را سفیدپوش کرده است، لذا برای جلوگیری از هرگونه مشکل، لازم است رانندگان با رعایت تمهیدات زمستانی، زنجیر چرخ نیز به همراه داشته باشند.
- رانش زمین هم جاده رامهرمز به اهواز را مسدود کرده است. آن طور که غلام عباس بهرامی‌نیا، مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای خوزستان اعلام کرده یك شکاف به طول ۶۰۰ متر و به عرض جاده، ایجاد شده که احتمال رانش و بروز خطر برای مردم را دارد، به همین منظور کار پرکردن و مرمت بخشی از شکاف ناشی از رانش در حال انجام است تا از رانش دیگر قسمت‌ها جلوگیری شود.
- میرجلیلی، مدیرکل مدیریت بحران خراسان جنوبی هم اعلام کرده با تلاش تمامی نیروهای امدادی و عملیاتی استان به ۱۱۵ نفر گرفتار در بحران برف و سیلاب امداد رسانی شد و پنج نفر از مرگ حتمی نجات پیدا کردند.

جامعه+

فصل بحران و جای خالی حلقه اصلی

مرتضی اکبرپور، کارشناس مدیریت بحران

ایران کشوری است حادثه‌خیز و هر لحظه باید منتظر وقوع بلایی طبیعی یا غیرطبیعی در کشورمان باشیم. به‌خصوص در فصل زمستان کشورمان می‌تواند آبستن وقایعی چون سیل، برف، کولاك، بهمن و رانش زمین باشد. از این نظر، وقتی در این ایام مسؤول اصلی مهم‌ترین نهاد امدادی کشور یعنی جمعیت هلال‌احمر در راس این نهاد حضور ندارد، بدون شك در روند امدادرسانی به مردم آسیب‌دیده در نقاط مختلف کشور اختلال ایجاد می‌شود.

به همین دلیل، لازم است هرچه زودتر رئیس جدید جمیعت هلال احمر از سوی رئیس جمهور انتخاب شود تا این نهاد بتواند همچون مسؤولیت‌های خود در حوزه امدادرسانی را به نحوی مطلوب به انجام برساند، زیرا ادامه روند نداشتن رئیس در این نهاد به‌ویژه اکنون که گوشه و کنار کشور درگیر بحران‌هایی از جمله سیل، برف، یخبندان و کولاك است، می‌تواند آسیب‌های بیشتری را برای مردم مناطق بحران‌زده در پی داشته باشد.

البته باید توجه داشت براساس ساختار سازمانی جمعیت هلال احمر، زیرمجموعه‌های استانی و شهرستانی این جمیعت در فرآیند امدادرسانی به مناطق آسیب‌دیده زیر نظر مدیران عامل استانی شهرستانی عمل می‌کنند و این‌طور نیست که با نبود رئیس در راس این جمیعت، روند امدادرسانی به طور کامل متوقف شود. اما چون براساس قانون در هنگام وقوع یك حادثه ملی، امر امداد و نجات به جمعیت هلال احمر واگذار شده است و این نهاد نقش هدایت و پشتیبانی دیگر سازمان‌ها را در این زمینه به عهده دارد، لازم است برای تسریع در روند امدادرسانی در حوادثی که اکنون در مناطق مختلف کشور رخ داده است، هرچه زودتر رئیس هلال‌احمر تعیین شود. البته در همین شرایط نیز مدیران عامل جمعیت هلال احمر در استان‌ها تا حدودی می‌توانند جای خالی رئیس این جمیعت را پر کنند و رئیس سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر نیز می‌تواند با پشتیبانی از مدیران استانی به روند امدادرسانی در مناطق آسیب‌دیده کمك کند، اما لازم است برای ایجاد ارتباط با سازمان‌های بالادستی اعم از وزارتخانه‌ها و نیروهای مسلح شخصی در راس این سازمان حضور داشته باشد. شخصی که علاوه بر ایجاد ارتباط با بالادستی‌ها می‌تواند بین سطوح استانی و شهرستانی این جمعیت نیز هماهنگی ایجاد کند و با چانه‌زنی در بالا به روند دریافت بودجه برای امداد و نجات مناطق آسیب‌دیده سرعت ببخشد.

همچنین وقتی فردی در راس این نهاد حضور داشته باشد، می‌تواند گزارش جامعی از روند امدادرسانی به نقاط آسیب‌دیده در سطح کشور ارائه کند و در این زمینه پاسخگوی افکار عمومی باشد. زیرا اکنون که هلال‌احمر از رئیس بی‌بهره است، شاهد بروز اعتراضاتی از نقاط آسیب‌دیده گوشه و کنار به خصوص روستاهای سیل‌زده سیستان و بلوچستان در زمینه تاخیر در امدادرسانی به آسیب‌دیدگان شنیده می‌شود و هیچ‌کسی نیست که در این شرایط پاسخ مناسبی را به افکار عمومی ارائه کند.

در مجموع باید در نظر داشت مدیریت بحران زنجیره‌ای به هم پیوسته است که نیاز به داشتن حلقه‌ای اصلی در راس آن وجود دارد. حلقه‌ای که اگر نباشد روند امدادرسانی و پاسخگویی دچار اختلال می‌شود و در چنین شرایطی یك آسیب استانی به علت امدادرسانی دیرهنگام به مردم آسیب‌دیده به بحرانی ملی تبدیل می‌شود.